

Ilmastonmuutos ja käytännön metsätalous, miten hallita riskejä?

Metsähallituksen toiminnan muutokset ilmaston lämpenemisen varalta

09.12.2014

Johanna Leinonen

METSÄHALLITUS

Yleiset toimenpiteet ilmaston lämpenemisen varalta

- Ilmastonmuutoksen vaikutukset Metsähallituksen toiminnassa – tulosraportti 15.9.2008
- Puulajistrategia 2050
- Ympäristöoppaan päivitys
- Metsätalouden toimintaperiaatteiden muutokset
- Muut toimintalinjaukset Metsähallituksessa

Ilmastonmuutoksen vaikutukset Metsähallituksen toiminnassa –tulosraportti 15.9.2008

- Koko Metsähallitusta ja kaikkia tulosalueita koskeva kokonaistarkastelu ilmastonmuutoksen huomioon ottamisesta toiminnassa
- Laaja yhteistyö Metsähallituksen ulkopuolisten tahojen kanssa
- Ilmastonmuutos osaksi konsernin strategian laadintaa
- Ilmastonmuutos yhteiseksi ympäristöpäämääräksi YLJ:ssä
- Uusiutuvien luonnonvarojen käyttö uusiutumattomien sijaan
- Energiatehokkuuden parantaminen

Puulajistrategia 2050 kun ilmasto lämpenee 3 °C

- Laaja yhteistyö tutkijoiden kanssa
- Selvitys Pohjoismaiden, Baltian ja Keski-Euroopan puulajistrategioista
- Selkeä tavoite on sekapuustojen kasvatus
 - Antaa useita mahdollisuuksia puunkäytössä ja tuhojen kestävydessä
 - Metsien monikäyttö, monimuotoisuus, maisema, riista, kustannustehokkuus
- Laajennetaan puulajivalikoimaa?
 - Kontorta-mänty ja mahdolliset muut nopeakasvuiset havupuut (energiantuotanto, hiilensidonta)
- Jalojen lehtipuiden viljely Jyväskylän eteläpuolella (monimuotoisuus, maisema)

Ympäristöoppaan päivitys 2011

- Tärkein tavoite on pitää metsät monimuotoisina ja elinvoimaisina hyvällä ja oikea-aikaisella hoidolla ja täysimääräisellä käytöllä
- Puiden uskotaan sopeutuvan melko hyvin muuttuviin olosuhteisiin
- Sekapuustot kasvatustavoitteeksi kaikissa olosuhteissa
- Valuma-alue tarkastelu kiintoaines- ja ravinnekuorman säätelyssä
- Vesiensuojelun tärkeyden korostuminen, vesiensuojelun kohdentaminen ja kuivuusalueiden paikallistaminen, RLGis
- Hiilinielun ylläpito metsissä
 - Talousmetsien kasvu 11,5 miljoonaa m³ ja poistuma 6,5 miljoonaa m³
 - Suojelualueiden puuston kasvu 2,3 miljoonaa m³

Ympäristöoppaan päivitys 2011

- Kantavuus heikkenee puunkorjuussa ja kuljetuksissa, teiden liukkaus lisääntyy
- Metsätuhojen seuranta ja torjunta lisääntyy
 - Uuden metsätuholain noudattaminen tärkeää
 - Juurikäävän torjunta-alue laajenee pohjoisemmaksi
- Jalojen lehtipuiden viljely eteläisimmässä Suomessa
 - Jalojen lehtipuiden lisääntyvä tautiriski Keski-Euroopassa voi olla ongelma
- Ilmastonmuutoksen vaikutus luontotyyppeihin vielä epäselvä
- Lajien siirtyminen pohjoisemmaksi ja uusien lajien tulo
 - Haitallisten vieraslajien seuranta ja torjunta
- Uuden tutkimustiedon seuranta ja huomiointi toiminnan kehittämisessä

Metsätalouden toimintaperiaatteiden muutokset

- Metsänhoito-ohjeiden päivitys
 - Oikea-aikainen ja täysimääräinen metsien hoito
 - Mahdollisuus uudistaa metsiä ennen kiertoajan täyttymistä (huono laatu)
 - Sekapuustojen aktiivinen kasvattaminen ja lehtipuuosuus
 - Erityisesti raitojen, haapojen, leppien ja jalojen lehtipuiden säästäminen
 - Vesiensuojelun korostaminen eri työlajien yhteydessä
 - Tuhoriskien huomioon ottaminen suunnittelussa (tuuli, kuivuus, hyönteis- ja sienituhot)
- Tieverkkosuunnittelu ja tienrakennuksen investointiohjelman toteutus (10 vuotta)
 - Tieinvestointien optimaalinen kohdentaminen
 - Ympärivuotisen tiestön osuuden lisääminen ja parantaminen tieverkostossa

Metsätalouden toimintaperiaatteiden muutokset

- Puunkorjuun metsätraktorikaluston kantavuuden parantaminen
 - Ns. superkantavien metsätraktoreiden systemaattinen lisääminen
- Sädettävillä rengaspaineilla varustettujen puutavara-autojen käyttöönotto
 - Pystytään vähentämään teiden rikkoutumista huonoissa olosuhteissa
- Puutavara-autojen kantavuuden lisääminen
 - Lisätään kustannus ja resurssitehokkuutta
- Soiden kolmiportainen kantavuusluokitus otettu käyttöön turvemaiden suunnittelussa
 - Voidaan kohdentaa korjuu olosuhteiden mukaan oikeisiin kohteisiin

Metsätalouden toimintaperiaatteiden muutokset

- Energiapuun hankinta uutena liiketoimintana taloudellisesti kannattavilta kohteilta kestävyysperiaatteita noudattaen
- Toistaiseksi metsätaloudessa ei ole toteutettu jalojen lehtipuiden viljelyä (Metlan tutkimusmetsissä aloitetaan kokeiluita)
- Metsänuudistamisessa ei ole toistaiseksi siirretty alkuperien käyttöaluetta pohjoisemmaksi
- Suunnitelaskennassa valmius ottaa huomioon parantuvat olosuhteet
 - kasvun lisääntyminen, kiertoajan lyheneminen, metsätalousalueiden laajeneminen
 - Mahdollisuudet lisääntyvät erityisesti Pohjois-Suomessa, millä on suuri merkitys erityisesti Metsähallitukselle

Muut toimintalinjaukset Metsähallituksessa

- Tuulivoima-alueiden aktiivinen kartoittaminen ja valmistelu
- Virkistysalueiden ja suojelualueiden rakenteiden ja rakennusten kestävyyskehittäminen
- Mm. saimaannorpan tekopesien rakentaminen ja seuranta
- Resurssitehokkuuden kehittäminen kaikessa toiminnassa
- Puun käytön lisääminen omissa hankkeissa (mm. sillat)
- Aktiivinen tutkimuksen seuranta laajasti eri ilmastonmuutoksen vaikutusten osalta

Tulevia tarpeita toiminnan kehittämiseksi Metsähallituksessa

- Määritellään Etelä-Suomen kuivuusherkeit alueet kokonaisuutena
- Määritellään tuuliriskialueet
- Tulevaisuuden mahdollisuutena voisi olla biodieselin käyttö kaikissa kuljetuksissa, koneissa ja laitteissa